

СТЕФАН И ЯНА

ВЪЛШЕБНА ПРИКАЗКА В СТИХОВЕ

Любомир Малковски

COPYRIGHT & LICENSE

Стефан и Яна

Вълшебна приказка в стихове

Любомир Малковски

Copyright©2013: Любомир Малковски

Всички права запазени.

Книгата се разпространява под лиценз Криейтив Комънс

Признание-Некомерсиално-Без производни 2.5 България

За да видите копие от този лиценз посетете:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/bg/>

Stephan and Yana

A fairy tale in verse

Lyubomir Malkovski

Copyright©2013 by Lyubomir Malkovski

All rights reserved.

This work is licensed under the Creative Commons

Attribution + Noncommercial + NoDerivatives 2.0 Unported License.

To view a copy of this license, visit

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0>

ISBN 978-1-304-13575-9

ПРОЛОГ

1. Прощаване

Вятърът клони извива,
в гърди сърце лудо блъска,
очи от сълзи проблясват,
жална е млада невеста.
Носи тя рожба невръстна,
при порти мъжа си чака.
Стефан си коня извежда.
Двори широки пресича
и до невестата спира.
Нежно с ръка я прегръща,
думи такива говори:

– Недей да плачеш, невесто,
не жали, мила ми Яно!
Недей ме гледа тъй тъжно,
че скръб изпълва сърцето!
На път далечен потеглям,
но сърце тука оставям.
не ще те нивга разлюбя
няма и да те забравя.

Пак я прегръща той нежно,
гали страните ѝ бледи.
Яна се вдига на пръсти,
и го по чело целува.

– Може да плача, любими...
Тъжна е тази раздяла.
Но ти недей колеба се
и тръгвай, както решихме,
а щом през порти преминеш,
бързо по пътя препускай,
право пред себе си гледай,
и се назад не обръщай!

Там, накъдето отиваш,
спорен да бъде ти пътят,
зло да те нийде не срещне,
жив и здрав там да пристигнеш.
Господ със тебе да бъде!

Още веднъж се надига,
право в уста го целува.
Сълзи отново потичат,
Стефану дланите парят.
Стефан я силно прегръща,
заедно бият сърцата.

– Бог с тебе, мила ми жено,
нему аз вас ще оставя!
С мъка от тях се откъсва,
коня през порти превежда,
мята се бързо на него
и надалече препуска.

Дълго така тя остава,
там, до вратите, подпряна,
все тъй след Стефана гледа.
Него го няма отдавна,
още се стичат сълзите.
Тъй я баща ѝ заварва.

В ГОРАТА

2. Спомен

Стефан върви през гората.
Бавно пристъпя и конят.
Слънцето вече захожда,
води след себе си здрача.
Гледа унесено Стефан,
тежко е нему в душата.

Свойта невеста остави
с рожба невръстна в дома им.
Все пред очи му е Яна.
В сълзи обляно лицето,
тъжно поглежда към него,
и си ръцете протяга.
Сама е там, до вратата.
Стои тя и го очаква.

Тежко си Стефан въздъхва,
напред отново пристъпва.
В гората стъмва се бързо,
пътят се вече не вижда.
Време е място да търси,
някъде да пренощува.
Върви той и се оглежда.
Умът му все назад тегли.

Случи се, няма и месец.
Причакаха го хайдути,
всичко що носи да вземат,
но не намериха нищо.
Искаха да го убият
и да ограбят дома му.
Стефан се на тях примоли –
заради млада невеста,
заради рожба невръстна,
някак си да се откупи.

Да го оставят решиха,
но срещу двеста жълтици.
И дадоха му година
да им сбере щото искат.
Ето сега е потеглил,
в тъмните доби да скита,
на дълъг път към чужбина,
с труд да спечели парите.

Нещо май слабо просветва
нейде отпред в тъмнината.
Между дърветата свита
къщица малка се крие.
Грее сред мрака прозорец,
канещо пуши коминът.
Стефан молитва изрича,
коня повежда нататък.

3. Вьглищарят

В къщата старец живее.
С тежък труд той се прехранва.
Сбира дърва из гората,
черни ги въглени прави,
мулето с тях натоварва
и по селата продава.

Тази нощ той е в дома си
и да вечеря се готви.
Тихо отвън на вратата
някой да чука се чува.

Казва си старецът първо:
"Само така ми се струва!
Кой ли през тъмните доби
посред гората ще дойде?"
Чул да се чука повторно,
той се обръща нататък
и към вратата пристъпя.
– Ида! Но кой си в туй време?

– Пътник съм. Тука замръкнах.
Търся къде да остана.
– Хубаво, щом си във нужда,
значи сам Господ те праща.

Вратата бавно отваря,
внимателно го оглежда,
и със ръка му посочва
коня къде да завърже.
Изчаква го да се върне,
вътре в дома си го кани.

–Хайде, добре си пристигнал! –
среща го старецът с радост.
– Добре съм тебе заварил! –
Стефан пристойно отвръща.
– Там, до софрата присядай!
Аз да вечерям се канех.
Не е то много, но ето,
колкото дал Бог, ще сложа.

Старецът хляба разчупва,
резен голям му подава,
топлата гозба му сипва,
после прочита молитва
и да се хранят започват.

– Каж ми сега ти мене,
де си се толкоз разбързал,
коня съвсем уморил си,
и сред гората замръкнал?

Всичко тъй, както си беше,
без да опитва да скрие,
Стефан разказва подробно.
Старецът мълком го слуша,

само с главата си кима,
а щом завършва, му казва:

– Тежка си служба захванал.
Господ дано ти помага!
Хайде сега да си легнем,
че нощта вече напредна.
А утре по-рано, щом станем,
пак за това ще говорим.

4. На сутринта

Вече небето бледнее.
Бавно угасват звездите.
Тихо листа прошумяват,
нежно ги буди ветрецът,
гали ги с хладни си пръсти.
Тъжна нощта отминава.

Стефан очи си отваря,
будят го птичите песни.
Става. Навън се измъква.
Начева да се приготвя
тоз ден по-рано да тръгне,
повече път да измине.

Момъкът коня отвързва,
слага седлото отгоре.
Ето и старецът става,
сънен на двора излиза.

– Стефане, добро ти утро!
Защо се така разбърза?
Мигар ти щеше да тръгнеш
без дори „сбогом” да кажеш?

– Бързам аз, дядо, че вече
слънцето ей де се вдигна!
А „сбогом” щях да ти кажа,
но след като се приготвя.

– Ела да седнем, да хапнем!
Гладен на път се не тръгва.
И нали снощи ти казах,
че искам с теб да говоря?
– Добре, така нека бъде,
идвам при тебе щом искаш.

Стефан изнася два стола.
Вън ги до масата слага.
После за всичко помага,
както му старецът казва.
Трапезата благославят
и сядат там да закусят.

– Сине, от много години
дърва сам сека из гората,
после на въглен ги правя.
Ето с това се прехранвам.

Млъква. Отпива от чая.
Бавно поглежда нагоре.
Нейде далече в небето
се погледът му отнася.
Сякаш на себе си кимва,
въздъхва и заговаря.

– Сам съм тук, нямам семейство,
трудя се дълги години,
но вече ставам на възраст,
чувствам, че няма да мога.
Молих се Господ да прати
някой при мен, да помогне.
Ето че ти появи се,
среща за мене щастлива.

Чуй и каква е молбата!
Моля те с мен да останеш,
да ми помагаш година!
А за парите, не бой се,
ще ги сбереш до стотинка!
Пък ако нещо не стигне,
ще ти додам, що е нужно.
Имам тук малко спестени,
с радост аз ще ти помогна.

Чинно го Стефан изслушва,
чака речта му да свърши.
После в очи го поглежда,
тихо му тъй отговаря:

– Що каза чух и разбрах те.
Сам виждам, че стар си вече.
Отговор бърз да ти давам,
от мен сега недей иска!
Време ми дай да помисля!
Няколко дни ще ми трябват.
Докато тук съм, ще видя
що още мога да свърша.
Да видим как ще потръгне.

– Жив да си, сине, сполай ти! –
виква човекът през сълзи
и скача да го прегръща. –
Слава на Бога, че чу ме!

5. Нова молба

Няколко дни изминават
Стефан при стареца как е.
От ранно утро започва,
спиращ чак в късната вечер.

Стяга той къщата първо.
Покривът ѝ е протекъл.
А и стените измазва.
Че и врати, и прозорци...
Всичко изгнило премахва
и го със здраво подменя.

После и двора почиства,
с пясък пътека оформя.

Старецът все е край него,
целият светнал от радост,
дебне го да не е гладен
или вода му налива.

Стефан е момък похватен,
бива го много в ръцете,
леко работи и всичко,
с що се захване, спори му.

Дните тъй бързо минават
че ето, свършва се вече.
Ранна е утрин отново,
двамата вече закусват.
Стефан очи си повдига
към стареца и му казва:

– Дядо, аз днес ще приключа.
Мисля си утре да тръгвам...
– Сине, сполай ти за всичко,
толкова работа свърши!

Но искам да те помоля,
още при мен да останеш!
Молбата ми е такава:
трябват дърва от гората,
стар съм и няма да мога,
много ще ми е от помощ.

Стефан отново отстъпва
и за дървата отива.
Взима, каквото му трябва,
юзда на мулето слага
и по пътеката тръгва,
както му старецът казва.

ДЪРВАР

6. Неочаквана среща

Лято е морно, задушно.
Жега е даже на сянка.
Въздухът, тежък и влажен,
лепне и трудно се диша.
Струи от пот по челото.
Сякаш оловни – краката.

Близо е пладне, когато
вижда се сечище старо.
Спира там Стефан, поглежда,
с кърпа потта си избърсва.
Мулето спъва. Товара
Сваля и брадвата взима.

Точно тъй, както е казал
старецът, върши той всичко.
Тежка е тази задача,
но го полека увлича.
Пладне настъпва. Превалю.
Момъкът спира да хапне.

Сяда на дънер наблизю,
потното чело избърсва.
Щом си очите отваря,
вижда, стои там човече.
Дребно – до кръста му стига,
дълги косите, брадата,
дрехите – шарени, с кърпки,
носи и смачкана шапка...

– Добър ти ден, млади момко! –
писклив се чува гласът му. –
Седнал си да си почиваш...
– Добър ти ден и на тебе –
Стефан учтиво му кимва.

– Гледам те – здраво се трудиш...
Ето защо съм при тебе...
Нов ли си или замествах?
– Само за малко, помагам.
– Значи работиш за него?
Сигурно тук ще останеш.

– Не, аз си мислех да тръгвам. –
Стефан пак брадвата хваща.
– Искаш ли да ти покажа,
ако решиш да останеш...
Ела след мен и ще видиш
всичко, що твое ще бъде.

Бързо човечето тръгва
към едни храсти наблизю.
Стефан за миг се замисля,
но след това го последва.

7. Сухото дърво

Само след няколко крачки
стигат до дърво голямо.
Сухият дънер широк е,
не може да се обхване.
Влиза човечето вътре,
пъхва се Стефан след него.

Вътре е кухо дървото,
а отвън – само обвивка.
Има на дъното камък,
със халка да се повдигне.

Хващат го и го отместват.
Вие се стълба надолу.
Каменни са стъпалата,
губят се някъде в мрака.
Факли се виждат наблизо.
Взимат си и ги запалват.

Бавно надолу се спускат.
Стефан внимателно стъпва –
Първо опипва с крака си,
чак след това се отпуска
с цялата тежест отгоре.
И така – крачка по крачка.

Доста се време минава,
докато стълбата свърши.
В края ѝ те се изправят
пред врата тежка от камък.

Нещо натиска водачът,
но са му скрити ръцете.
Жално вратата проскърцва,
тътен се силен разнася,
всичко край тях затреперва,
сред шум и прах се отваря.
Двамата влизат през нея.

Зала огромна там има,
цялата грееща в злато.
Делви с жълтици в средата.
До тях предмети безценни.
Купчини накити, бисер,
камъни всякакви цветни...

– Всичко това ще е твое,
ако решиш да останеш –
тихо прошепва джуджето
и към имането сочи.

Стефан навътре пристъпя.
Гледа – богатства безмерни.
В злато заравя ръцете,
с звън се посипват монети.
Съдове с форми изящни
докосва и се оглежда.

– Ти казваш мое ще бъде ... –
шепнат хрипливо устата.
С злато са пълни ръцете.
Блясък пленява очите.
Но другаде е сърцето,
мислите бързат след него.

8. На хорото

Де ли сега е жена му,
що ли с детето им става?
Здрав ли е още домът им?
Що ли там става без него?
Татък, към Яна най-вече
мислите негови бягат.

Хубаво, бяло лице ѝ.
Черен катран е косата.
Тъмни, блестящи очите.
Мигли – ресни копринени.
Веждите – вити, изящни,
впити са нему в сърцето.

Страните – розови, меки,
устата – цъфнало цвете,
шията – нежна на птица,
гъвкава, права снагата.

В спомен се Стефан унася,
вижда хорото и Яна.
Пъргави, малки краката,
гърдите ѝ се вълнуват,
усмивката – дяволита,
вперени в него очите.

Стефан я гледа със радост,
па му сърце не изтрайва,
Капата удря в земята
и на хорото се хваща.

Буйно се вие хорото,
вие се и се извива.
Бяга и пак се завръща.
Нямат умора играчи,
здраво земята те удрят,
рамо в закачка повдигат,
святкат, искрят им очите,
жадно устите им дишат.

Дълго свирнята не спира,
по-тежки стават нозете.
Един след друг се отказват
играчите уморени.
Двама остават накрая,
само те – Стефан и Яна.

Янини дружки – зад нея,
сочат ги, в смях се заливат,
Стефану нещо подвикват,
той пък не ще да ги чуе.

Яна играе неспирно,
пъргаво скачат нозете.
Не се и Стефан предава,
все тъй подкляка до нея.

А неуморни свирачи
с все сили весело свирят.
Пръсти им бързи, чевръсти,
пот от челата се стича.

Цялото село се сбира
около двамата млади.
Яна едните подкрепят,
други държат пък за Стефан.
Шум, олелия, закачки,
но ги надвиква свирнята.

Двама играчи в средата,
леко те стъпките следват.
Яна на пръсти притичва,
Стефан след нея подскача.
В кръг се момата завърта,
момъкът мигом пристъпя.
Тя шеговито отстъпва,
той се понася след нея.

Лека-полека играта
май се на друго обръща.
Яна с очи го пронизва:
"Що щеш от мене, юначе?"
Той пък ѝ бързо намигва:
"Яно, ще те надиграя!"

Често се вдигат гърдите,
жадно те въздуха гълтат,
сърца им чак ще изхвъркнат,
блъска кръвта закипяла.

Яна поглежда и вика:
– Стефане, спри! Едва дишаш!
Той пък усмихнат отвръща:
– Долу, в краката си гледай,
че ги май нещо преплиташ!

9. Вричане

Хората са уморени,
ето, смълчават се вече,
а пък и всички разбират,
че не е само играта.

Ей, Яна леко прикляка,
Стефан крака си провлачва,
вижда се – не много още
ще издържат на играта.
Въздухът сякаш не стига
И пот се стича неспирно.

Настрани Яна полита,
като че стъпва накриво,

Стефан се хвърля към нея,
подхваща я да не падне.
Ръцете му я обгръщат,
главата ѝ се замайва.

"Стефане!" – само прошепва
и погледът ѝ помръква.
Гласът му стига до нея:
– Не бой се, Яно, държа те!
Не ще те пусна да паднеш
и няма да се удариш.

Яна се цяла отпуска,
хубаво ѝ е в ръце му.
Нейде дълбоко отвътре
слаб гласец тихо нашепва:
"Яно, мари, ти що вършиш?
Ставай веднага от него!"
Тя за тоз глас пък нехае,
хич и не ще да го слуша.

Нещо прохладно и меко,
нежно докосва страните.
Стефан ѝ бърше лицето,
с кърпа в вода натопена.
Яна през мигли надзърта,
вижда го как е надвесен,
гледа загрижен към нея
и без да ще се засмива.

– Ама какво ти е, Яно? –
чува тревожен гласа му.
В отговор тя дяволито
поглежда го и му смигва.

– Ах ти, измамнице подла! –
той се усмихва отново.
– Ти пък какво ме опипваш?
Я го виж! Бързо пусни ме! –
мръщи си веждите строго,
но смях ѝ блести в очите.

– Значи добре си, така ли?
– Ами май нищо ми няма.
Той я оставя да седне,
а със очи я изпива.
– Боже, каква си красива! –
сякаш на себе си казва.
А Яна, цяла червена
погледа свежда надолу.

– Яно, ти що ще речеш ми
ако сватовници пратя?
Тя го с очи стрелва кратко:
– Ще река "да"! – и побягва.

Стефан така си остава,
гледа след нея унесен,

всичко е друго забравил,
в мислите му – само Яна...

Златото Стефан поглежда,
слага го пак на земята.
Факлата вдига високо
и през вратата излиза.
По стъпалата нагоре
той се обратно изкачва.

А щом излиза на светло,
хваща пак брадвата здраво
и да сече продължава.
Привечер свършва най-последно.
Спира и тръгва обратно.

Старецът нетърпелив е,
вън пред дома го посреща.
Всичко подробно преглежда,
що му е Стефан донесъл.
Клати глава и мърмори.
Още дърва ще му трябват.

ПРИ ЕЗЕРОТО

10. Езерото

Нейде навътре в гората
сгушено езеро скрито,
дето човек не е стъпвал.
Стефан нататък отива.
Старецът го е изпратил
още дърва да събира.
Брадвата пак е в ръката,
мулето идва след него.

Стари високи дървета
плътно те клони преплитат –
покрив зелен над гората.
Между стволите здрави
вплели се жилави храсти,
трудно е да се премине.

Щом със ръка ги разтваря,
светва отгатък небето –
синьо, високо, без облак.
Долу, под него, водата,
също тъй гладка и синя,
слънцето тя отразява,
право в очите блещука.

Стефан напред си прекрачва,
измежду храсти излиза.
Спуска се бавно надолу,
спира се чак при водата.
Кляка, присяда на камък.
Сухи уста си наквасва
и чело потно наплисква.

Свършил, глава си повдига,
наоколо се оглежда,
от красотата въздъхва,
да се изправи понечва.

11. Самодивата

– Постою, не тръгвай, юначе! –
нежен глас стига до него. –
Може ли да те попитам?
Имам молба аз към тебе.

Нежна, прекрасна девойка,
седнала близо на камък,
реши косата си златна
и на вълни я надипля.
Гъсти ѝ миглите трепкат,
святкат зелени очите.

Вятърът леко подухва,
и вода гладка набръчква.
Тънка копринена дреха
прозрачна е в светлината.

Стефан очи си отвърща,
смуген е от голотата.
Тежко си въздух поема
и пак да тръгне се кани.

– Постои при мене, юначе! –
нежният глас продължава.
Миглите трепкат по-бързо,
по-силно бляскат очите. –
Чуй ме какво ще ти кажа!
Исках аз да се изкъпя
в езеро бистро, прохладно.
Дрехите тука оставих.

Бавно навлязох навътре.
Покри вода стъпалата,
нагоре се заизкачва,
докато цяла покри ме.
Тяло горещо обгърна
и се отпуснах във нея,
нежни са водните ласки...

– Казвай направо, девойко! –
дрезгаво Стефан прошепва,
въздух му нещо не стига.
А тя го гледа невинно:

– Защо се сърдиш, юначе?
Аз ти разказвам подробно...
– Кажете каква е молбата,
вече обяд приближава!

– Добре, щом искаш накратко –
къпах се и си поплувах.
Почувствах се освежена.
Тръгнах насам през водата.

Крачка по крачка излизах.
Първо – косата ми руса
спусна се мокра надолу,
а пък след нея – лицето.
Шията и раменете
излязоха от водата,
струи течаха надолу...

– Спри и кажи си молбата! –
Стефан ѝ рязко извиква. –
Времето свърши! Молбата
или си тръгвам веднага!

– Добре! Не ми се ядосвай! –
скача към него момата,
смъква се дрехата тънка,
голото рамо се вижда,
тя го прикрива свенливо
и му посочва с ръката:

– Ей, точно тука излязох!
Гривната някъде падна.
Като разбрах и се върнах.

Търсих я, но бе напразно.
Моля те, ти намери я,
че е за мене скъп спомен!

Стефан водата поглежда.
Чиста е тя и прозрачна.
Даже по дъното долу
камъчетата най-дребни
всички те виждат се ясно.
Там, между тях, сред тревите,
само на няколко крачки,
нещо на дъното светва.
Стефан навлиза в водата.

12. Сгледа

След като Яна си тръгва,
пак се извива хорото.
Стефан остава, но сякаш
с Яна отиде сърце му.
Светът помръква без нея,
Момъкът също си тръгва.
Уж към дома си отива,
а пък пред Янини двори
краката му го довеждат.
Там да я зърне очаква.

Здрач се над селото спуска,
тихо денят си отива.
Дома се връщат стопани,
Стефан стои и не мърда.

Здрачът се вече сгъстява.
Крави наблизко минават.
Рев и дрънчене, и тропот –
всички дома се прибират.

Здрачът на мрак се обръща.
Светват околните къщи.
Стефан стои си унесен.
Очи му – само за Яна
гледат и нищо не чува.

Тих шепот нейде наблизко.
Вика го някой по име.
Шепотът пак се повтаря
тоз път ушите му стига.

Тихо гласът настоява.
"Стефане!" – шепне отново.
Момъкът вече усетил
се към плета приближава.
Нещо помръдва там в мрака.
Той си напряга очите.

Вижда се бялата кърпа,
с нея главата покрита,
а с тях, още по-бяло,
свети лицето на Яна.

Стефан уста си отваря,
но тя му махва да млъкне.
– Що си застанал ти тука? –
шепне му Яна пак тихо.
– Чакам аз тебе да видя! –
шепнейки той ѝ отвръща.
– Бързо от тук да се махаш!
Що ме пред хората срамиш?

– Яно, почакай! Аз само
мислех веднъж да те видя.
Казах ти – хора ще пратя!
Утре те ще те поискат.
Само да знаеш как силно
към теб ме тегли сърцето!

– Що пък това означава?
– Как какво – че те обичам!
– Млък! Я по-тихо! Не викай!
– Че какво? Нека пък знаят!
Няма защо да се крия.
– Стефане, тихо ти казах!

Дълго тъй още шептят си,
скрити край плета там в мрака.
Накрая той я придумва
и крадешком я целува.
Пак се отдръпва чевръсто
Яна и в къщи се скрива.

Стефан стои още дълго.
Чака там пак да я зърне.
Нощният хлад му припомня,
че доста време измина,
откак се всички прибраха.

13. Гривната

Стефан стои сред водата.
В ръка му гривната бляска.
Рязко назад се обръща,
строго поглежда момата:

– Не е загубена, виждам.
Лесно е да се открие.
А ти защо ме излъга?
Казвай каква е целта ти!
Тя пред гнева му се свива,
свежда надолу очите.
– Нищо не ще ти направя,
но ми кажи, защо лъжеш?

– Вярно, излъгах, юначе!
Пуснах сама във водата
гривната толкова скъпа.
Длъжна бях да го направя!
Трябваше, уж благодарна,
аз на теб да обещаю,
цялата твоя да бъда.

Да те накарам ти в мене
с цяло сърце да се влюбиш.
И да решиш да останеш.
Тъй нареди господарят.

ПРЕОБРАЗЯВАНЕ

14. Отказ

Късно прибира се Стефан.
Вече е тъмно в гората.
Старецът чака го още.
Седнал е, взира се в мрака.

Момъкът сваля дървата.
Нощ над гората се спуска.
Идва човекът при него,
гледа го що е направил.

– Ето, готово е, свърших. –
Стефан към него поглежда. –
Всичко е, както го искаш.
Вече ще мога да тръгна.

Старецът нищо не казва,
въщи той влиза мълчейки.
Стефан довършва след малко
и също идва след него.
Морен и гладен е вече,
нещо да хапне очаква.

Вместо да сипе храната,
старецът мрачно го гледа.
– Мене ми трябва помощник.
И ето – пак ще те питам!
Няма ли тук да останеш
за още цяла година?
Стефан в очи го поглежда:
– Не. Реших вече да тръгвам.

Старецът пак проговаря:
– Чакам от много години,
никой не съм си харесал,
само на тебе предлагам.
– Не. Реших – утре ще тръгвам,
доста забавих се вече.

– Казах – ще имаш парите,
и още много ще имаш!
Недей сега да решаваш,
поспи и утре по светло
двамата пак да говорим.

Стефан, отново замислен,
нейде далече се взира.
Старецът не е пред него,
ами обична му Яна.

Той е застанал пред черква,
нагизден, чака я нея.
Ето и тя се явява
в новата бяла премяна.
Леко пристъпя по пътя,
погледът – сведен надолу.

Среща ги весел отецът,
влизат те заедно в храма.
Пълно е вътре с сватбари.
Пъстра и шумна тълпата,
стихва за миг, щом ги вижда
че идат заедно с Яна.

Стефан си тръсва главата,
спомен далече прогонва.
Мислите – бистри и ясни.
Знае той как да постъпи.

– Няма какво да размислям,
още сега ще ти кажа.
Ще стана призори утре
и пак на път ще потегля.

15. Демонът

След тези думи веднага
някакъв шум се явява.
Нещо бучи и просветва
и пред очите на Стефан
старецът сам се смаява.
Бързо помръкват очите
и на земята се свлича.

Сякаш съблечена дреха
дипли се дребното тяло
и със свистене от него,
нещо нагоре излиза.

Сиво, искрящо, прозрачно,
в въздуха то се завърта
като вихрушка сред къщи,
черно, огромно и страшно
с всеки миг става по-плътно.
Дръпва се Стефан, отстъпва
и с гръб опира в стената.

Носи се бесният вихър,
цялата къща трепери,
още миг и ще пропадне
в някаква пропаст безкрайна.

Вътре, сред хаоса страшен,
сякаш се тяло оформя –
грозно е и уродливо,
има глава страховита –
сбръчкана, черна, рогата,
а пък очите са празни –
гледа от тях пустотата.

Демон ужасен се вдига.
Той по-висок е от Стефан
и стига чак до тавана.
Над момъка се надвесва.
Стефан назад се отдръпва,
но няма де да избяга.

Гръм изтрещява с все сили.
Тътенът всичко разтърсва.
Кръвта се в жилите смръзва –
грозно реве злият демон:

– Кой си ти, дребни човече?
И що щеш тука, в дома ми?
Нима посмя да откажеш?
Знаеш ли, че ако искам
с малкия пръст ще те смачкам?
Няма следа да остане!
Всички ми се подчиняват!

Стефан го бързо поглежда.
Мисли си: "Свърши се вече."
Цял се е смръзнал от ужас.
Само ръката неволно
с края на пръста напипва
кръста под ризата скътан,
що окачен е на нишка,
плетена нявга от Яна,
да го закриля и пази.

Стефан гърба си изправя,
право в очите поглежда
надвесеното над него
страшилище и отвръща:

– Що щеш от мене ти още?
Всичко изпълних изцяло!
Къщата стегнах, помагах,
дърва насякох да имаш...
Всичко е, както ти рече,
тъй че – защо да не тръгвам.

– Стоой! – пак гласът прогърмява. –
Никъде няма да ходиш!
За свой наследник избрах те
и тук ще те обучавам!
След време ти ще останеш
вместо мен тука да властваш!

– Не! – пак отвръща му Стефан. –
Не мога да го направя.
Трябва дома да се върна!
Друг някой ще си намериш.

Демонът, още по-бесен –
силно гърми, треши, святка,
къщата цяла тресе се,
пращят греди на тавана.

Стефан прекръства се бързо,
кръста целува и става.
Право напред към вратата
тръгва, без вече да слуша.
Стига до прага, прекрачва...

В този миг нещо се случва.
Гръм го повдига, понася...
Мрак пред очите му пада.

16. Подаръкът

Като слепени очите,
тежат клепачи – оловни.
Стефан едва ги открехва,
но пак ги бързо затваря.
Нещо отгоре блести му,
горят от болка очите.

Опитва да се надигне,
нещо го сякаш прерязва
и не успява да мръдне.
Само главата се движи.
Той я извърта полека
и пак отваря очите.

Този път вече проглежда.
Вижда – лежи на земята,
тревата му е постеля,
а под главата му – дреха.
Конят е също наблизно,
тихо и мирно пасе си.

А горе, между листата,
слънцето силно напича.
Заспал е посред гората.
Пак се надига да седне.
Схванато цялото тяло,
но постепенно животът
започва да се завръща.

Смъртно си спомня за нещо –
с коня върви през гората
и черна се нощта спуска.
Явно е спрял за почивка
и неусетно заспал е...

Конят крака си повдига,
чува се звън на подкова,
нещо в тревата проблясва.
Стефан отива да види.

Нежно потупва той коня,
гали му гладката шия.
Хваща юздата, подръпва
и настрани го отвежда.
Връща се после обратно,
за да погледне отблизо.

Скрита в пръстта, сред тревата
стара торба се показва.
Вървите Стефан развързва
и с ръце я разтваря, но
бързо назад се отдръпва –
пълна е тя със жълтици.

Стефан си дрехата слага
там на земята до нея.
Всичко отгоре изсипва.
Сяда отново в тревата,
всички пари преброява.
Точно са – двеста жълтици.

Два пъти той проверява
винаги толкоз излизат.
Пълни отново в торбата
и за седлото я връзва.
Пак хваща с ръка юздата,
тръгва обратно по пътя.

ЕПИЛОГ

17. Очакване

Слънцето вече захожда,
слиза зад къща смълчана.
Този ден става година
Стефан откак е заминал.
Дворът е тих, няма никой,
нито животни, ни птици.

Само невестата там е,
застанала до вратата.
Долу, в тревата край нея,
пълзи и гука детето.
То се опитва да стане,
но не успява и пада,
сяда обратно в тревата,
смее се, вместо да плаче.

Яна си тежко въздиша,
но продължава да чака,
знае, че Стефан ще дойде,
нейното място е тука.
Тя се навежда надолу,
нежно подхваща детето
чак до гърди си го вдига,
то се към нея притиска.

– Златната рожба на мама!
Татко ти скоро ще дойде.
Ще види как си порасъл
и много ще се зарадва.

Нежно прегръща детето,
гали го и му припява,
в ръцете си го полюшва,
докато се то унася.

Мрак се над селото спуска,
Яна си очи напъна,
нищо не вижда, но чува
звън от подкова далечен.
После пак, но по-наблизо,
даже искри прехвърчават.

Трима мъже непознати
близо се пред нея спират.
Гледат я те мълчаливо,
само единият казва:
– Невесто, де е мъжът ти?
Трябваше тука да бъде.

Яна, с устата си суха,
с мъка преглъща и шепне:
– Ще дойде, щом е тъй казал.
На две си дума не прави.
– Ще видим. Нощ вече пада. –
млъква отново човекът.

Всички стоят мълчаливи,
всеки замислен за нещо.
Яна се в сърце си моли
и чува кон да препуска.

– Стефане! – виква тя силно,
буди детето, то плаче,
стреснати пръхтят конете,
шум и дрънчене се вдига.

Стефан из мрака изскача,
конят препуска с все сили.
Точно пред портата спира
цвили и нервно потропва.
Стефан в миг слиза от него,
бързо го той усмирява.

– Казах и думата спазих.–
поглежда той към мъжете
и към седлото посяга. –
Вашето – ето го тука!

Вдига торбата с жълтици,
през коня им я подава.
Взимат я без да продумат.
Бързо стопяват се в мрака.

Стефан към Яна пристъпя,
здрavo през кръст я обгръща,
до гърди си я притиска,
нежно целува детето
и ги към къщи повежда.

